

LIETUVOS
ADVOKATŪRA

Lietuvos Respublikos Teisingumo
ministerija

GAUTA

2022-03-28 Nr. 1T-401

Duomenys kaupiami Juridinių asmenų registre, kodas 300099149, Lvivo g. 7-9, LT-09313 Vilnius, www.advokatura.lt
Tel. +370 5 262 4546, faks. +370 5 212 1859, el. p. la@advokatura.lt, a. s. SEB bankas LT877044060001030612

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p. rastine@tm.lt

2022-03-28 Nr. 204

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Lietuvos advokatūra, susipažinusi su 2022 m. kovo 14 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 13 d. nutarimo Nr. 364 „Dėl už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – **Nutarimo projektas**) ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. birželio 17 d. įsakymo Nr. 1R-169 „Dėl advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, konkurso nuostatų, sutarčių su advokatais, teikiančiais antrinę teisinę pagalbą, sudarymo tvarkos aprašų, antrinės teisinės pagalbos teikimo pavyzdinių sutarčių ir advokatų profesinės veiklos pavyzdinių reikalavimų aprašų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – **Įsakymo projektas**), teikia savo poziciją.

Dėl Įsakymo projektu siūlomo advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, skaičiaus nustatymo

Lietuvos advokatūra pastabų neturi ir pritaria siūlomiems pakeitimams.

Dėl Įsakymo projektu siūlomo advokatų, nuolat teikiančių antrinę teisinę pagalbą, konkurso nuostatų patvirtinimo

Lietuvos advokatūra pastabų neturi ir pritaria siūlomiems pakeitimams.

Dėl Įsakymo projektu siūlomų sutarčių su advokatais, prireikus teikiančiais antrinę teisinę pagalbą, sudarymo tvarkos aprašo ir sutarčių su advokatais, konkrečioje byloje teikiančiais antrinę teisinę pagalbą, sudarymo tvarkos aprašo pakeitimų

Lietuvos advokatūra pastabų neturi ir pritaria siūlomiems pakeitimams.

Dėl Įsakymo projektu siūlomų sutarčių su advokatais, teikiančiais antrinę teisinę pagalbą 4.2. papunkčių pakeitimų ir Nutarimo projektu siūlomų pakeitimų

Remiantis Nutarimo projekto lydraščiu, siūlomo teisinio reguliavimo tikslas – numatyti užmokesčio mažinimą antrinę teisinę pagalbą teikiantiems advokatams, jeigu jie neatlieka (netinkamai atlieka) su Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba) sudarytose *sutartyse numatytų pareigų*, susijusių su informacijos ir (ar) paaiškinimų teikimu. Akcentuotina tai, kad teisės akto projektu siūloma sureguliuoti sutartinius santykius, t. y. vienašališkai nustatyti sutarties netinkamo vykdymo pasekmes – nemokėti advokatui atlygio arba jį sumažinti, jei advokatas nesilaiko dvišalės sutarties sudarytos su Tarnyba sąlygų. Tokia siūloma priemonė savo tikslu (atlyginti kitai sutarties šaliai už sutarties nevykdymą ar netinkamą vykdymą) ir kilme (sutartinė atsakomybė) atitinka Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.258 straipsnio 1 d. numatytą netesybų sąvoką – *įstatymai ar sutartis gali nustatyti, kad už prievolės*

neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą kaltoji šalis privalo sumokėti netesybas (baudą, delspinigius). Pažymėtina, kad minėta teisės norma, netesybas už sutarties nevykdymą ar netinkamą vykdymą leidžia nustatyti tik įstatymu arba pačia sutartimi. Nors vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme 6 straipsnio 2 punktu, Vyriausybė nustato už antrinę teisinę pagalbą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydį ir jo mokėjimo taisyklės, manytina, kad, CK 6.258 straipsnio kontekste, netesybų dydį ir sąlygas gali būtų nustatyti sutartimis, sudaromomis su advokatais, o ne vienašališkai Vyriausybės nutarimu.

Šiuo metu galiojančios redakcijos antrinės teisinės pagalbos teikimo pavyzdinėse sutartyse nurodoma, kad „Jeigu Advokatas, nesant svarbių aplinkybių (objektyvių ir nuo Advokato valios nepriklausančių priežasčių), nepraneša Tarnybai arba ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui (kai būtiną gynėjo dalyvavimą nustato Baudžiamojo kodekso 51 straipsnis ar kitais įstatymų nustatytais atvejais, kai gynėjo dalyvavimas privalomas) apie aplinkybes, kurios sudaro Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme nustatytą pagrindą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą, arba nepateikia teismui duomenų apie apskaičiuotas antrinės teisinės pagalbos išlaidas, Tarnyba priima sprendimą nemokėti *Advokatui užmokesčio dalies, lygios valstybės patirtų antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumai.*“ Lietuvos aukščiausiojo teismo praktikos apžvalgoje dėl netesybas ir palūkanas reglamentuojančių teisės normų taikymo, išaiškinta, kad „<...> *kasacinio teismo jurisprudencijoje, netesybos yra nukreiptos į minimalių kreditoriaus nuostolių atlyginimą ir negali būti kreditoriaus pasipelnymo šaltinis [14] bei negali leisti nukentėjusiai šaliai piktnaudžiauti savo teise bei nepagrįstai praturtėti kitos šalies sąskaita <...>*“ Pažymėtina, kad daugumos advokatų užmokestis už suteiktą antrinę teisinę pagalbą nėra fiksuotas. Kiekvienu atskiru atveju advokato užmokestis apskaičiuojamas pagal faktinę pagalbą teikimo laiką, o ir valstybės patirtų antrinės teisinės pagalbos išlaidų suma, kiekvienu atveju gali skirtis, todėl tikėtina situacija, kai 15 proc. dydžio netesybos (bauda), skaičiuojama nuo advokato užmokesčio, kai kuriais atvejais gali būti didesnė nei minimalūs kreditoriaus (valstybės) patirti nuostoliai. Remiantis tuo, manytina, kad šiuo metu galiojanti formuluotė „<...> *nemokėti Advokatui užmokesčio dalies, lygios valstybės patirtų antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumai*“ yra lankstesnė ir labiau atitinka faktinę situaciją, nei siūlomas fiksuotas 15 proc. dydžio advokato atlygio mažinimas.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, Lietuvos advokatūros įsitikinimu, netikslinga keisti sutarčių su advokatais dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo punktus, reguliuojančius sutarties nevykdymo ar netinkamo vykdymo sąlygas, nes šiuo metu galiojančių pavyzdinių sutarčių formos, tinkamai įgyvendina CK 6.258 str. 1 d. reikalavimus bei užtikrina minimalių kreditoriaus nuostolių atlyginimą sutarties nevykdymo ar netinkamo vykdymo atveju.

Advokatų tarybos pirmininko pavaduotojas

 Mindaugas Kukaitis